

Wprowadzenie religii do szkół: Zd.odr. do OTK'91

Autor tekstu: **Remigiusz Orzechowski**

(...) Przedmiotem instrukcji z 3 VIII 1990, podobnie jak instrukcji z 24 VIII 1990, jest wprowadzenie do „wszystkich państwowych przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych, nie wyłączając szkół specjalnych, szpitalnych etc.” nauki religii dla uczniów, których rodzice sobie tego życzą. „Rodzice zapisując dziecko do szkoły złożą na ten temat oświadczenie, a w przypadku młodzieży ze szkół ponadpodstawowych — deklarację wyrażającą wolę korzystania z nauki religii mogą składać rodzice lub uczniowie”.

Instrukcje zakresem swojej regulacji dotyczą zatem sfery wolności sumienia i wyznania oraz stosunku państwa do Kościoła, a w konsekwencji sfery podstawowych wolności i praw obywateli. Dotyczą zatem problematyki o doniosłym znaczeniu społecznym i ustrojowo-politycznym, znajdującej w naszym systemie prawnym swoje miejsce w przepisach Konstytucji RP oraz w ustawodawstwie zwykłym. W konsekwencji problematyka ta stanowi materię należącą z jednej strony do właściwości ustrojodawcy, z drugiej zaś strony do właściwości ustawodawcy zwykłego. Normy prawne w zakresie tej problematyki usytuowane poniżej ustawy zwykłej mogą dochodzić w tej sytuacji do skutku jedynie w postaci aktów wykonawczych do ustaw i to wyłącznie na podstawie szczegółowego upoważnienia konkretnej ustawy, określającego jednoznacznie przedmiot odesłany do unormowania w tej drodze, rodzaj aktu wykonawczego oraz organ upoważniony do jego wydania. W tym stanie rzeczy instrukcje wymagają oceny w aspekcie ich legalności (istnienia upoważnienia do ich wydania), z drugiej zaś strony w aspekcie ich konstytucyjności (zgodności z ustawami i Konstytucją). Ocena taka jest tym bardziej zasadna, iż akty instrukcyjne niejako *ex definitione* nie należą do kategorii aktów ogólnych ustanawiających normy prawne. Zaliczane są bowiem przez naukę i praktykę do aktów ogólnych stosowania prawa, wyjaśniających w szczególności treść obowiązujących norm prawnych i sposób ich stosowania w praktyce, nigdy zaś do aktów ogólnych ustanawiających normy prawne.

Oceniając obydwie instrukcje w tym kontekście można przyjąć, iż istotą niniejszej sprawy jest nie tyle problem, czy w szkołach i innych państwowych placówkach oświatowo-wychowawczych, zwanych dalej w skrócie „szkołami”, ma być, czy też nie ma być wprowadzona nauka religii, ile to, czy wprowadzenie nauki religii do szkół tymi instrukcjami dokonane zostało w pełnej zgodności z porządkiem prawnym ukształtowanym w tym zakresie przez Konstytucję RP i obowiązujące ustawodawstwo zwykłe, w tym z poszanowaniem właściwości (kompetencji) ustrojodawcy i ustawodawcy zwykłego oraz hierarchii źródeł prawa. (...) Wyjaśnienia wymaga, czy nauka religii włączona została do działalności państwowych szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych, czy też odbywa się jedynie na terenie obiektów należących do tych placówek, jak to w toku postępowania sugerował Minister Edukacji Narodowej oraz Komisja Wspólna Rządu i Episkopatu.

Z treści instrukcji z 3 VIII 1990 dotyczącej nauki religii katolickiej wynika jednoznacznie, iż chodzi tu o wprowadzenie nauki religii do działalności szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych, jako jednego z przedmiotów nauczania. Świadczy o tym szereg postanowień instrukcji, wskazujących wprost na inkorporację tego przedmiotu do działalności państwowej szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych. (...)

Z instrukcji wynika wreszcie, iż z chwilą wprowadzenia nauki religii do szkół, Kościół Katolicki zaniechał nauki religii w kościelnych punktach katechetycznych. **Zadeklarował natomiast szkołom mającym trudności lokalowe udostępnianie sal katechetycznych na ich potrzeby. (...)**

Włączając do działalności państwowych szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych naukę religii, obydwie instrukcje w sposób oczywisty naruszają szereg przepisów Konstytucji RP i ustaw zwykłych.

Przede wszystkim instrukcje, mimo iż ustanawiają normy prawne i to w sferze podstawowych wolności i praw obywateli objętej regulacją Konstytucji RP i ustaw zwykłych, a więc w sferze, w której ze względu na istotę tych wolności i praw wykazywana jest znamienna powściągliwość ustawodawcy do odsyłania regulacji spraw z tego zakresu do aktów wykonawczych — **wydane zostały jako akty samoistne, bez jakiegokolwiek podstawy prawnej** (bez jakiegokolwiek upoważnienia ustawowego). **Mimo iż dotyczą wprost**

wolności i praw obywateli, zaadresowane zostały jedynie do organów, administracji oświatowej, jako interna administracji, nie zostały nigdzie opublikowane, przez co stały się niedostępne dla obywateli. Poprzez wydanie ich bez jakiejkolwiek podstawy prawnej naruszają przepis art. 3 ust. 2 Konstytucji RP, proklamujący zasadę legalizmu działania organów państwowych, w tym wypadku w sferze działalności prawotwórczej, poprzez wydanie wspomnianych wyżej instrukcji przez Ministra Edukacji Narodowej. (...)

Instrukcje, wydane bez jakiejkolwiek podstawy prawnej, wkraczają głęboko i w wieloraki sposób w ukształtowany obecnie, w miarę spójny i konsekwentny system przepisów dotyczących wolności sumienia i wyznania oraz oddzielenia Kościoła od państwa, naruszając go w oczywisty sposób, tworząc w jego miejsce mozaikowo sprzeczny wewnętrznie pozaprawny stan praktyczny.

(Publikacja: 22-07-2002 Ostatnia zmiana: 09-08-2003)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1344>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiejkolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora.

Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl